

**CIHM
Microfiche
Series
(Monographs)**

**ICMH
Collection de
microfiches
(monographies)**

Canadian Institute for Historical Microreproductions/Institut canadien de microreproductions historiques

© 2000

The In
copy a
may be
the im
signific
checke

C
C

C
C

C
C

C

C

C
E

C
P

B
R

O
S

T
int
l'o
int

B
wi
om
bl
ap
po

A
C

This item
Ce docum

10x

--	--

Technical and Bibliographic Notes / Notes techniques et bibliographiques

The Institute has attempted to obtain the best original copy available for filming. Features of this copy which may be bibliographically unique, which may alter any of the images in the reproduction, or which may significantly change the usual method of filming are checked below.

- Coloured covers / Couverture de couleur
- Covers damaged / Couverture endommagée
- Covers restored and/or laminated / Couverture restaurée et/ou pelliculée
- Cover title missing / Le titre de couverture manque
- Coloured maps / Cartes géographiques en couleur
- Coloured ink (i.e. other than blue or black) / Encre de couleur (i.e. autre que bleue ou noire)
- Coloured plates and/or illustrations / Planches et/ou illustrations en couleur
- Bound with other material / Relié avec d'autres documents
- Only edition available / Seule édition disponible
- Tight binding may cause shadows or distortion along interior margin / La reliure serrée peut causer de l'ombre ou de la distorsion le long de la marge intérieure.
- Blank leaves added during restorations may appear within the text. Whenever possible, these have been omitted from filming / Il se peut que certaines pages blanches ajoutées lors d'une restauration apparaissent dans le texte, mais, lorsque cela était possible, ces pages n'ont pas été filmées.
- Additional comments / **Text in Ukrainian.**
Commentaires supplémentaires:

L'Institut a microfilmé le meilleur exemplaire qu'il lui a été possible de se procurer. Les détails de cet exemplaire qui sont peut-être uniques du point de vue bibliographique, qui peuvent modifier une image reproduite, ou qui peuvent exiger une modification dans la méthode normale de filmage sont indiqués ci-dessous.

- Coloured pages / Pages de couleur
- Pages damaged / Pages endommagées
- Pages restored and/or laminated / Pages restaurées et/ou pelliculées
- Pages discoloured, stained or foxed / Pages décolorées, tachetées ou piquées
- Pages detached / Pages détachées
- Showthrough / Transparence
- Quality of print varies / Qualité inégale de l'impression
- Includes supplementary material / Comprend du matériel supplémentaire
- Pages wholly or partially obscured by errata slips, tissues, etc., have been refilmed to ensure the best possible image / Les pages totalement ou partiellement obscurcies par un feuillet d'errata, une pelure, etc., ont été filmées à nouveau de façon à obtenir la meilleure image possible.
- Opposing pages with varying colouration or discolourations are filmed twice to ensure the best possible image / Les pages s'opposant ayant des colorations variables ou des décolorations sont filmées deux fois afin d'obtenir la meilleure image possible.

This item is filmed at the reduction ratio checked below /
Ce document est filmé au taux de réduction indiqué ci-dessous.

10x	14x	18x	22x	26x	30x
☐	☐	☐	☐	☐	☐
12x	16x	20x	24x	28x	32x

The copy filmed here has been reproduced thanks to the generosity of:

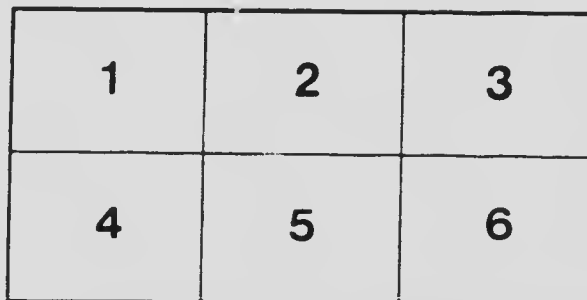
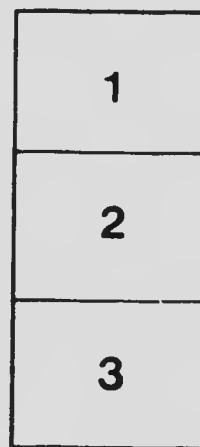
University of Alberta
Edmonton

The images appearing here are the best quality possible considering the condition and legibility of the original copy and in keeping with the filming contract specifications.

Original copies in printed paper covers are filmed beginning with the front cover and ending on the last page with a printed or illustrated impression, or the back cover when appropriate. All other original copies are filmed beginning on the first page with a printed or illustrated impression, and ending on the last page with a printed or illustrated impression.

The last recorded frame on each microfiche shall contain the symbol $\rightarrow$ (meaning "CONTINUED"), or the symbol ∇ (meaning "END"), whichever applies.

Maps, plates, charts, etc., may be filmed at different reduction ratios. Those too large to be entirely included in one exposure are filmed beginning in the upper left hand corner, left to right and top to bottom, as many frames as required. The following diagrams illustrate the method:

L'exemplaire filmé fut reproduit grâce à la générosité de:

University of Alberta
Edmonton

Les images suivantes ont été reproduites avec le plus grand soin, compte tenu de la condition et de la netteté de l'exemplaire filmé, et en conformité avec les conditions du contrat de filmage.

Les exemplaires originaux dont la couverture en papier est imprimée sont filmés en commençant par le premier plat et en terminant soit par la dernière page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration, soit par le second plat, selon le cas. Tous les autres exemplaires originaux sont filmés en commençant par la première page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration et en terminant par la dernière page qui comporte une telle empreinte.

Un des symboles suivants apparaîtra sur la dernière image de chaque microfiche, selon le cas: le symbole $\rightarrow$ signifie "A SUIVRE", le symbole ∇ signifie "FIN".

Les cartes, planches, tableaux, etc., peuvent être filmés à des taux de réduction différents. Lorsque le document est trop grand pour être reproduit en un seul cliché, il est filmé à partir de l'angle supérieur gauche, de gauche à droite, et de haut en bas, en prenant le nombre d'images nécessaire. Les diagrammes suivants illustrent la méthode.

MICROCOPY RESOLUTION TEST CHART

(ANSI and ISO TEST CHART No. 2)

4.5

5.0

5.6

6.3

7.1

8.0

9.0

10

11.2

12.5

14.3

16

18

20

22.4

25

28.2

31.5

36

40

45

50

56

6.3

7.1

8.0

9.0

10

11.2

12.5

14.3

16

18

20

APPLIED IMAGE Inc

1653 East Main Street
Rochester, New York 14609 USA
(716) 482-0300 - Phone
(716) 288-5989 - Fax

МИХАИЛО БЛИНСЬКИЙ

Арендар в Клопоті

КОМЕДІЯ З СІЛЬСЬКОГО ЖИТТЯ
В ЧОТИРЬОХ АКТАХ.

видавництво Української Книжарни
258 Main St., Winnipeg, Man.

96
3951
173-498
172

466

Printed in Canada

БАЧИЛИ ВИ І ЧИТАЛИ ВЖЕ
УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС.

„Канадський Фармер”

Де ви бачили його в першій разі?
на 12 сторін?

Як ні то напийте по свазе чашку,
або сейчас записуєтесь його
собою.

„КАНАДСЬКИЙ ФАРМЕР” — часопис, у якому
кожен, хто живе на землі, повинен
познати в широкому світі, повинен в рідній
країні, писати та читати в статтях, та в
оповіданні для молодих і старих, добрих порад
для фермерів та і для робітників.

„КАНАДСЬКИЙ ФАРМЕР” старанням
своїм використати народні блага і
поради та показати українському
народу, яка буде його країна будучи.

„КАНАДСЬКИЙ ФАРМЕР” — це наш
український часопис, що стоїть при
своєму народі, бо до народу належить.

„КАНАДСЬКИЙ ФАРМЕР” — це і є
найбільшим і найкращим часописом
але і найкращим так в Канаді як і в
Злучених Державках.

КОШТУЄ ЛИШЕ ДВА ДОЛЯРИ НА РІК

Передплату шлють на адресу: —

CANADIAN FARMER

120 King St. — Winnipeg, Man.

Donor: Ukrainian National Museum of Chicago

МИХАЙЛО БЛЯВСЬКИЙ.

Арендар в Клопоті

КОМЕДІЯ З СІЛЬСЬКОГО ЖИТТЯ
В ЧОТИРЬОХ АКТАХ.

NEW YORK N. Y.
Накладом Української Книгарні
658 Main St., Winnipeg, Man.

Виступаючі Особи.

ІВАН ДІРКАЧ — Господар.

МАРІЯ — його жінка.

ЗОСЯ — їх дочка.

ЛЕСЬ СКРИТЮК — наречений Зосі.

СРУЛЬ ПАРІЛЬ — арендар.

ЛЕЙБА ЗЛЬБЕРШТАЙН — його зять.

ГАРАСИМ ДУВИН — жидівський понихач.

КОНСТАНТИН ШВІНДЛЕВСЬКИЙ, — по-
бутний писар.

Річ дієся в Галичині, в теперішнім часі.

А К Т I.

Сцена представляє сільську хату, досить убогу. При столі сидить Марія, дуже сумна.

СЦЕНА I.

Марія сама.

МАРІЯ: Що з мого старого тепер зробилося? Прецінь, се був колись порядний чоловік; роботи ніколи не бракло йому, не мав часу, як то кажуть, в голову поскробатися. Бо-ж то сила була у нього, не зрівнявбися з ним хотьби який силач-мудрагель... Як взяв пераз мішок пше-ниці, або який пшій тягар, то кажу вам, мовби яку забавку, закинув на плече тай поніс... А тепер, що з нього сталося? Останний пероба, дармоїд, п'яниця; дуже рідко до дому загляне, а все лише в корчмі при чарці шукає потіхн... Доки були гроші, то за гроші пив, пізнійше зачав виносити з хати все, що під руки попало, а на останку морг поля заставив і за тоті гроші нь без перестанку. А ми не самі, але дав нам Бог одну дитинку, тож є для кого жити і працю-

вати... А дитині твій, твій дваїцятка доходить... Але що з того! Чи знайдешся такий, котрий схоче наш поріг переступити? Та де там! Перше покладали надію на Леся, але тепер думати про нього не можна. Лесь певно довідався, який у вас гаразд тай для того так довгий час, жадної вістки не дає про себе. (Зачинає плакати). Всі вже від нас відступили, всі встидаються нас, всі бояться мого старого. Але Ти, Всемогучий Боже, Ти не опускай нас! Ти, котрий опікуєси всіми сотворіннями, Ти котрий пам'ятаєш о найменшій червачку, котрий повзася по дні бездонного моря, Ти певно, що не опустив нас, але потішиш тих, котрі під Твою опіку віддаються. (Клякає на коліна і молиться). Всемогучий Боже! Змилосердися над нами бідними і не дай загинути слугам Твоїм. Пішли Ангела Твого да наставить заблудного раба Твого Івана на праву дорогу, да просвітить його світлом правди Твоєї... Амінь. (сідас при столі і плаче).

СЦЕНА II.

Марія і Зося.

ЗОСЯ: (входить і стає за Марією). Мамо дорога! Ви чого плачете?

МАРІЯ: (змішана, перестас плакати). Я... я... я... не плачу, моя дитинко! Обтиралам порох

коло образів, таї щось внаю мені в око (показує око). От, тут, тут подивися.

ЗОСЯ: (дивиться). Ай, та то кришка навутици — сейчас виїму (бере хустину і отирає око).

МАРІЯ: (Дивиться у вікно, по хвилі). Піди Зоно на подвірє, там якийсь чоловік за чимсь шукає; а може зблудив, то спровадь його на дорогу.

ЗОСЯ: Добре, добре! Зараз іду (виходить).

СЦЕНА III.

Марія сама.

МАРІЯ: От, не сподівалася, щоби Зося так скоро з водою вернулаєся, а навіть не зачулам коли до хати ввійшла. Але добре, що не далам пізнати по собі, що плакалам... Нанці її тос знати, має вона досить ключоту і без того. Працює небога як той віл. Не доїсть, не досить та не убрана так як другі дівчата: а еще і до того як батько прийде нанній до дому, то не одно прикре слово почує, а часто і кулаком дістане від нього... От, коби трафилеся які добрі люде, то сейчас бим віддала, не зважалабим на то, що вона за Лесьом прочадає. Правда, що Лесь добрий парібок, але хто знає що з ним дієся. Може не живе, або оженивєся, коли так довгий час не

чуття за нього. А як би трапився мені добрий зять, то маю надію, що старого трохи би в руках тримав. А если зістане дальше як тепер є, то знаю, що вся наша праця пропаде, все піде в жидівські руки, а нам на старість прийде поневірятися повід чужі плоти.

СЦЕНА IV.

Марія і Зося.

МАРІЯ: (До входячої). Хто се був і чого хотів той чоловік.

ЗОСЯ: То якийсь незнакомий, штався за татом, казав, що має до них дуже важне діло.

МАРІЯ: А ти, що йому сказала?

ЗОСЯ: Сказалам, що тата нема в дома.

МАРІЯ: А не знаєш, куди він пішов?

ЗОСЯ: Говорив, що піде до корчми, бо має також інтерес до Сруля.

МАРІЯ: Самі важні інтереси, до тата і Сруля... Ага, правда Зоно, забулам тобі щось показати.

ЗОСЯ: Що таке — покажіть?

МАРІЯ: Петро Граничний був инні в місті.

ЗОСЯ: Но і що, що був?

МАРІЯ: Приніс з пошти якусь щидулку.

ЗОСЯ: Яку щидулку, де вона, покажіть?

МАРІЯ: От, там в шуфлядці — пошукай.

ЗОСЯ: (відеуває шуфлядку і виймає лист).
То не цибулка, то лист (роздирає коверту а пізнавши від кого лист скаче з радости). Лист від
Леся, бігме, мамо від Леся!...

МАРІЯ (здивована): Від Леся, він жис, не забув за нас? Читай, що він пише!

ЗОСЯ: (читає по тихо).

МАРІЯ: Читай голосно, пехай я також чую!

ЗОСЯ: (читає дальше тихо, аж по хвилині)
Пише ось так, слухайте: „Дорогий дядьку. Доношу Вам, що я Богу дякувати, здоров, чого і Вам жичу. За дваццять три днів буду вільний від військової служби і задумаю повернути до Вас. — (Дальше читає знова тихо).

МАРІЯ: Що-ж більше пише?

ЗОСЯ: (усміхаючись): До вас вже оільше нічого, все решта до мене.

МАРІЯ (гнівно): Яка ти Зосю уперта, читай коли кажу!

ЗОСЯ (читає): Здоровлю Вас всіх сердечно і цілую по нечислені рази.

Ваш вихованок,

Леесь Скрытюк, капраль.

МАРІЯ: Приїде, приїде! О сам Господь Бог zesлає його. Ой, бож він нам потрібний, потріб-

ний тепер. Незадовго настане осіння робота в воли, а знаю, що татови тепер, тяжко буде взятися до неї.

ЗОСЯ: Ой, то правда, що тяжко. На тата тепер нема що спускатися, а наймати когось чужого нема до чого, та чим заплатити.

МАРІЯ: (дивиться у вікно): От, вже ідуть тато (по тихо.) Але п'яний, п'яний та й ще з кимсь другим. (голосно). Піди дитинко на город, та подивися чи курий нема.

ЗОСЯ: Добре, добре мамо! (вибігає).

СЦЕНА V.

Марія, Іван і Швіндлевський.

ІВАН (за сценою): Туди, туди, пане адукат... ту во, во, с двері.

ШВІНДЛЕВСЬКИЙ (попихає Івана): Ідїть ви в перед! (оба входять).

ШВІНДЛЕВСЬКИЙ (криває на ногу): Слава Ісусу Христу! (заточуєся).

МАРІЯ: Слава на віки!

ШВІНДЛЕВСЬКИЙ (приступає і бере її за руку, Марія поступає в зад): Як ся маєте, пані Янова, цалуєм рончки, пане дзєю, вельможней господині дому.

МАРІЯ: Дякую вашеці, — маюся гаразд. (до Івана) То що за один, чого він ту зайшов?

ІВАН (по тихо): То подорожний, просився на нічліг. (до Швіндлевського) Прошу ласки ясно освінцунего пана, сідайте, як то кажуть: „щобби сметана зсідалася.“

ШВІНДЛЕВСЬКИЙ: Сметана, пане теґо, то глупство, але старости, пане дзєю, чи як у вас мувйом „свати“ най засядуть, пане теґо, в так поважнім домі. (Кладе палицю і кандєлох на стіл, заточуся і сідає при столі).

МАРІЯ: Ой, то то! Дай Господи милосерний.

ІВАН: Слухай стара, Зося де поділася?

МАРІЯ: Щойно десь вибігла, здасся, що до городу.

ШВІНДЛЕВСЬКИЙ (в сторону): Зося, Зося, ха, ха, ха! (голосно): Ладне імє, пане дзєю, ма ваша цуречка, як раз таке, пане теґо, мала моя небішка вуйна.

ІВАН: Імя красне має і сама красна, а така, кажу вам, звишна як сорока, Ви пане адукат як би її зобачили, то бігме, що сам не знаю, щобся з вами стало. Присяй Боже! А я-я.

ШВІНДЛЕВСЬКИЙ: Е, що говорите, пане теґо, щоб ся мені могло стати. Я пане дзєю, не тільки що вже її бачив, але навіть, пане теґо, розмовлялисьмо обоє.

ІВАН: Та ні, ні. Я тільки так жартував.

ШВИНДЛЕВСЬКИЙ: Дай Боже жартувати, коби лише добре повечеряти.

ІВАН: Та так, так! Але я хотівби знати, коли і де пан її бачили?

ШВИНДЛЕВСЬКИЙ: Коли і де бачив то не скажу, пане того. Але бачив її, пане дзюю, і баста.

ІВАН: Ви, пане адукат, ніби щось сердитесь на мене, а я, присяй Богу, що нічо вам не вишен.

МАРІЯ: Бо такі правда! Як на тебе не сердитись, коли плетеш такі дурниці.

ІВАН: Та то правда, що дурниці (до Швиндлевського): Вибачте дорогий приятелю! Чоловік вже старий, добре недочуває, от і трошки забавився, тож не знає, що говорять. (до Марії): Видиш жінко! Яка то вже у мене пам'ять і натура. Прийшов до хати та мав розповісти тобі, що то за пан, та що вони хотять, таї, бігме, щом забув.

МАРІЯ: Скажи тепер, щось мав говорити.

ІВАН: Чуси бабо! Той пан то великий і високий чоловік: є дукатом (чіхрися в голову). Чи лихо його там знає, чимь там в місті.

ШВИНДЛЕВСЬКИЙ (перебиває): Чекайте, пане того, я вас виренчим, я, пане дзюю, сам розповім. (до Марії). Я, пану Янові вже представив-

ся, пане теґо, що я за одиш і чоґо, пане дзею, хочу...

ІВАН (потакує): Я я-я, знаю, знаю.

ШВІНДЛЕВСЬКИЙ (говорить дальше): А те-пер селі вольно, пане теґо, представляюся, пане дзею, шановней пані Яповей, зацней добродзійце, пане теґо, господниі, пане дзею, теґо поважне-те дому і теи теґо, пане дзею, моєй будучій теңі.

МАРІЯ (в сторону): Що він ту наплів, що він гадає, чи не мислить він о Зосі?

ШВІНДЛЕВСЬКИЙ: Я є Руєни, пане теґо, такий як Ви, походжу, пане дзею, з давного шляхотського роду. А муєце ведзїць, пане теґо, до шляхціц на заґродзе, рувнал еси восводзі. Мої шодки, пане дзею, з королями з цїсарями, як той каже: „сервує тримали“...

ІВАН: Чуєш бабо? З королями серву тримали.

ШВІНДЛЕВСЬКИЙ: Називаюся, пане теґо, Константи Швіндлевський, а яко шляхтич, пане теґо, маю з великими людьми до чинєннєя; то значить: що все і всюди, чи до корчми, чи до шиньку, а навіть і до трактиєрні.

ІВАН (перебиває): Як суть гроші в кишені.

ШВІНДЛЕВСЬКИЙ (кіпчить): Маю вільний встемп. Отож знайте, кохана і ласкава пані Япо-

ва, що чоловік, панс теґо, мігби зробити великий масток.

ІВАН (перебивас): Чусш жіно! Великий масток!

ШВІНДЛЕВСЬКИЙ (кінчить): і бути, панс дзсю, щасливим, але одної річи, панс теґо, бракує мені. Зрозумілисте?

МАРІЯ: Ні! А щож вам бракує?

ШВІНДЛЕВСЬКИЙ: Бракує мені, панс теґо, як ся називас, жіночки, кохана пані добродзійко.

ІВАН (притакує): А я, я, правду говорить. У кого є жінока, там і тепла перинка.

ШВІНДЛЕВСЬКИЙ: Якби у мене була жіночка кохана моя подруга, найвірнійша товаришка, панс теґо мого життя, то чоловік, панс дзсю, тільки гроней мавби, що деби помацався, панс теґо, чи ту, чи ту, то всеюди булоб повно, як полови панс дзсю.

МАРІЯ: Коли вам так конче потреба жіноки, то для чого до своєї пори не оженилисьеся? Моя рада така, щоби оженилисьеся.

ШВІНДЛЕВСЬКИЙ: Слушис, панс дзсю, слушис! Я хочу оженилисьеся і власне панс теґо, в тім інтересі прийшов до вас. Отож так, панс дзсю, Я довідався, що ви панс теґо, маєте доньку на відданис. Тож велиб ви, панс дзсю, теґе теґо, як називасся, згодилися на те, щоби, панс теґо, ва-

на донька удостоїлася бути моїм женом, в та-
кім разе, пане дзю, зробилибсьте щасте, та
гонор не лише собі, але, пане теґо, цілій своїй
фамілії. Ой, так, пане дзю, так!

МАРІЯ (в сторону): Хорони нас Боже від та-
ких; пияних женихів. (голосно). Може так буде,
але колесь пізнійше. Ми вас, пане перший раз
бачимо, ми вас не знаємо. Перше муємо розві-
датися за вас, що ви за оден, чи потрафите жін-
ці удержанис дати, а відтак доперва, подумасмо
про весіліє.

ШВІНДЛЕВСЬКИЙ: Ага, правда, пане теґо,
правда. І я о тім говорив вже, пане дзю, з па-
нем Янем. А если і вам, кохана пані матко роз-
ходиться, пане теґо, о то, що я за оден і чи, пане
дзю, потрафлю своїй жінці удержанис дати, про
то, пане теґо, не потребуєте аж людей питатись,
але я сам, пане теґо, на слово гонору, од А аж
до З всю правду вам скажу.

МАРІЯ. Добре — говоріть.

ШВІНДЛЕВСЬКИЙ: Я є, пане теґо, кохана
пані матко, приватний адвокат. Відзі мі сси, па-
не дзю, що ваше село досить велике а самі здо-
рові знаєте, що люде процесуються. Тож тен те-
го, пане дзю, як називаєся, з параграфу девят-
найцятото устави прасової: одному дупліка, дру-
гому репліка, третьому, пане теґо, відклик, чвар-

тому, пане дзю, зламання вироку карного, пятому якась реклямація і майже від кожного господаря, щось уторгусся. Тож, тең теґо, пане дзю, як називася, маю надію, що не лише буде зашо жити і то, пане дзю, по шляхотськи, але також, пане теґо, і у Сруля забавитись. Правда, пане Яне?

ІВАН: А я, я — бігме!

МАРІЯ: Коли ви любите Сруля, то будьте здорові. Зоню лишіть, а пошукайте собі иншої дівчини.

ІВІНДЛЕВСЬКИЙ: А то чому так?

МАРІЯ: Зоня не для вас; її треба чоловіка тверезого, не п'яницю.

ІВІНДЛЕВСЬКИЙ: Я навіть о тім чути не хочу. Баба, пане дзю, до коцюби; баба не рішас в так важнім інтересі, яким є, пане теґо, звйонзек малженський. — А по друге: Ми тең теґо, як ся називас, з ойцем, пане дзю, юж сеп умувілі, як той каже: могорич занілі!! Я, пане теґо, поробив кошта на кошто женячки і як тепер буде?

ІВАН: Так буде, як я говорив. Весіллє і спокій!

МАРІЯ: Що то з того, що ти говорив, а я де? Прецінь я твоя шлюбна жінка, а своїй дитині рі-

дна мама, тож здався мені, що також маю слово.
Перше запитаюся Зося, що вона скаже на те?

ШВІНДЛЕВСЬКИЙ: (весело.) Ха, ха, ха! Питасте, пане дзю, що Зося скаже? Ручу вам, пане теґо, своїм канелюхом, що до такого вродливого хлопця як я, прилиши, пане дзю, як нічла до меду.

МАРІЯ: (в сторону) Або я знаю, що маю робити, може то буде добре для нас. (Кличе Зося)
Зося, Зося, ходи сюди!

ШВІНДЛЕВСЬКИЙ: (в сторону затирає руки). Юж йо мам як в кешені.

СЦЕНА VI.

Ті самі і Зося.

ЗОСЯ: (входячи). То ви мене кликали, мамо?

МАРІЯ: Ні. То тато тебе чогось потребують.

ЗОСЯ: Чого ви, тату?

ІВАН: (скробася в голову.) Слухай Зося, (показує на Швіндлевського, а сей кланяється). От той нан, то адукат, прийшли з тобою оженитися.

ся.

ЗОСЯ: Бог з вами тату! Де то може бути, щоб адвокат женився з простою селянкою. Таке чудо — диво сще не трафлялось.

ШВИНДЛЕВСЬКИЙ (приступає до Зосі). Я
ти Зонечко мудро, пане дзю, говориш. Видка
пане теґо, що з тебе буде розумна газдиня. Ро
зумі се, пане дзю, що буду женитися з простом
для того понеже, пане дзю, я сам тронки кри
вий, а два гриби в борні, трохи за богато.

ЗОСЯ: Даруйте, пане адвокат, щом така отвер
та і відразу кажу, що за вас не піду.

ШВИНД.: А се для чого, що за причина?

ЗОСЯ: Бо я не для вас, а ви не для мене.

ШВИНД.: Для чого ні?

ЗОСЯ: Бо я вам не рівня.

ШВИНД.: Я, пане теґо, моя думечко на вишест
ко пишстане.

ЗОСЯ: Послухайте пане, як стоїть у тій спі
ванці (співає):

У садочку на черешні
Зазуля кувала,
Не йди замуж за такого,
Що тобі не пара...

ШВИНД.: Е, то не красна співка. Я, пане
дзю, умію шакну. (Співає):

Хоть не пара то не треба
На се уважати,
Лши як щастє влізло в хату
Треба 'го тримати.

Ха, ха, ха. А що, котра краснійша? Правда, що моя?

ЗОСЯ: Може для кого вона краснійша, але для мене ні. Такого щастя я не бажаю собі, бо часом від такого щастя як то кажуть: „нолу дри і втікай“. (Хоче утікати).

ІВАН (задержус): Зоно, Зоно! не плети дурбиць і не утікай, але скажи для чого не хочеш бути панею?

ЗОСЯ: БО я на паню не вродилася. (утікає).

ІВАН: Опаліла дівка, чи що з нею сталося. (Скребася в голову). Падоньку мій нещасний! головонько моя бідна! (до Швіндлев.): А ви, пане адукат не дивуйтеся дурній козі — як то кажуть: „які літа, такий розум“. Але вибачте уважтелю, нічо не пораджу. Силувати її на те, щоб вівшла за вас, я не буду. (До Марії): А ти стара, як і що на те?

МАРІЯ: Я с також тої гадки, щобн її не силувати. Даймо її свободну волю, най робить як хоче, щоб потому на нас не нарікала.

ШВІНД.: А як бендзє, пане дзєю, з коштами?

ІВАН: Цю, що? З якими коштами?

ШВІНДЛЕВ.: Так скоро забули? А в корчмі, мєспанє!

ІВАН: Де, в корчмі? Зафундувалисьте то я ви-

пів і не маю обов'язку звертати вам жадних коштів.

ШВІНД.: Але за шпенрошенням, пане того, це не може бути. Сейчас почислимо (виймає з шпеші папір і олувець і числить): Слухайте: дві келішки „шпанса“ вісім центів, шість гальшива по вісім центів, робить сорок і вісім центів, келбааса, пане дзєю, сорок центів, то разом (дає) зеро а зеро а вісім с вісім а вісім с шпеші п'ять; один а чотири с п'ять а чотири девять. Разом, пане того, дев'ятьдесять і шість центів. Тепер додаймо до того, один гульден і п'ятьдесять коптрі заплатив я за „форшнан“, пане того, зробі сеп велька сума. От, так піби, пане дзє два гульдени сорок і шість центів. (Показує картку Іванови): Бачите?

ІВАН: Бачу.

ШВІНД.: (показує картку Марії). Бачите?

МАРІЯ: Та і я бачу.

ШВІНД.: Таких коштів, пане дзєю, аби люте не дарую.

ІВАН: На вашій волі і охоті. Чи ви даруєте чи ні, а я таки не віддам. Я грошей від вас позичав, а то що добровільно пропилсьмо, напишіть, що пропало, „як пес в ярмарок“.

ШВІНД.: (піднесеним тоном): Если так, пане дзєю. то будьмо здорові! Але памятайте, пане

го, щобсьте, пане дзю, не парікали на мене, як вам коштів пароблю (бере палицю і капелюх і в злости відходить).

СЦЕНА VII.

Марія і Іван.

МАРІЯ (в злости): Ти старій, ти! Ти завжди муєши щось змалювати! Ну кажи! Чи треба було тобі його зачинати? От, звичайно, як пияця! А пияця ніколи нічо доброго не зробить. Ти не знаєш того, що з панамі не можна зариватися. А ну-ж заізве тебе до бешірку, паробить коштів, зліщтують хату, а що тоді буде? Ліше був-бєсь зробив, колибсь був дав біді відчінного: тих два срібних, півчварти шістки і одинайцять нових, як маси по судах волочитись!

ІВАН: Дати? та за що? Піак! Лайдак! Кільо-метер! Може я його просив, щоби давав шти? Влізла біда в хату, та сще їй доплачуї. Недоче-каєш його. (показує дулю). О то во-во му дам... А хоч і заізве до суду, то то що мені зробить. Чи ти гадєш, що пани в суді то самі дурні? О ні! Вони не дурні, вони знають як мають судити. А щобим мав остатню кожушину продати, то продам і заплачу панам за цісарське право, а

такв на своїм поставлю. Я тому кільометрови,
присяй Богу, що не віддам.

Заслона спадає.

А К Т II.

СЦЕНА I.

Марія і Зося шиють.

МАРІЯ: Покинь Зошо то шиттє, а попряч трохь в хаті. Часом несподівано може ввійти хто в хату, та буде обсуджувати, що дві господині, а хата не метена.

ЗОСЯ. (кладе шиттє на стіл, бере мітлу і замітає): Ага, правда мамо! Забулам вам сказати.

МАРІЯ: Що таке, говори?

ЗОСЯ: Нині, вже над ранком малам дуже дивний сон. От послухайте: Снилось мені, що я ніби десь в лісі, ніби в якимсь великім саді збираю цвіти. Дивлюся а дорогою іде якийсь звір. Що то за звір був, того не можу вам оповісти. досить, що був страшний. І я його дуже злякалася, і укрплася за корч і гадала, що він не побачить мене. Він мене побачив, таї чвалом дч мене. Я зачала утікати. Біжу, що маю сили, од-

так майже на місці стою. Пробую кричати, але дух в мені заперло, так, що слова не промовлю. Оглянулася поза себе, дивлюся, а він вже близько мене, й ще кілька кроків, і вже мені смерть. Що буде, то буде, гадаю собі, а ну спробую ще раз кликати о поміч, може знайдеться хто такий, що чує мій крик, та прийде мені на поміч. Кричу, що маю сили, а ту ні живої душі нема. Аж за малу хвилючку чую якийсь шелест. Дивлюся, а з протилежної сторони біжить якийсь молодий чоловік. В одній руці у нього подорожна торба а у другій величезний ніж. Він видася на свого потвора і за першим ударом убиває його. В тім збудилася, дивлюся, а я не в лісі, ані в саді, але на постелі спокійно лежу.

МАРІЯ: Говорять люди, що такий сон ворожить лист або гості, або якусь добру новину.

ЗОСЯ (весело): Лист, або гості! (по тихо) Певно Лесь прийде, треба скорше попрятати в хаті. (пряче).

СЦЕНА II.

Ті самі, пізнійше Лесь.

За сценою чути спів. З разу тихенький відтак чимраз голосніший. Марія і Зося наслухують і скоро прячуть в хаті.

ЛЕСЬ (за сценою співає):

Родимий краю, село родиме,
Вас я вітаю місця любими;
Зелені ниви, ліси могили,
Щасливі з вами дні ми упили.

(Входить, в одній руці валізка, а в другій па-
личка): Слава Ісусу Христу!

МАРІЯ і ЗОСЯ (разом): Слава на віки! Лесь!

ЛЕСЬ (приступає і витасяє з Марією, цілує її
в руку): Як ся маєте, дядино, здорові, що доброго
чувати?

МАРІЯ: Богу дякувати, здорові, а маємося як
то кажуть: „як горох при дорозі, хто іде то ску-
бе“.

ЛЕСЬ (до Зосі): Здорова була Зосю? о яка
велика виросла.

ЗОСЯ: Спасен Біг, дякую. Та оо я тебе не піз-
нала, ти зовсім змінився.

ЛЕСЬ: Не дивно се мені, щось мене не пізнала,
бо і я тебе також не бубіим пізнав, як би так
зобачив в иннім яким місци. Ти також змінила-
ся. Коли відходив від вас, булась ще дитиною,
а инні красавця, хотьби під вінець. А де тато?

ЗОСЯ: Що по перед хвилию пішли до сусіда,
а може і до корчми поєдїти трохи.

МАРІЯ: Побіжи Зосю чим скорше, та пошукай

тата... Але щобиць не говорила хто прийшов до нас, памятай!

ЗСЯ: Добре, добре моя мамо! (відходить а за сценою): Але я не витримаю, я скажу хто у нас с.

МАРІЯ: ..Як хочеш.

СЦЕНА III.

Марія і Лесь.

ЛЕСЬ: Що ту в селі доброго чувати, скажіть пані матко?

МАРІЯ: Від коли ти з села відїхав то багато змінилося. Одні поумирали, другі поженилися, треті виїхали до Америки та до якоїсь там Бразилії фіїї обривати та золото копати і гаке вище; а у нас в дома також гаразду нема.

ЛЕСЬ: А се чому?

МАРІЯ: Дядько тепер дуже занивася; вічно в корчмі, та в корчмі сидить. Нешаєте тай годі.

ЛЕСЬ: А не можна би, що тому зарадити?

МАРІЯ: Але де там. Що ся його напрошу, нераз наплачуся, а також і паклену, але то всео, як би горохом до стїни видав. нічо не помагас.

ЛЕСЬ: А я гадав, що дядько не такий злий чоловік, може ми його відклонимо від того.

СЦЕНА IV.

Ті самі Іван і Зося.

ІВАН (входячи): Свят, свят, свят! кого я бачу.

ЛЕСЬ (приступає і цілує його в руку): Як ся маєте, дядьку?

ІВАН: Маюся — як той каже — "добре Богу дякувати". А що ти ту робиш, звідки ти ту взявся, як тобі поводиться?

ЛЕСЬ: Дякую! — Поводиться мені несогірше, коли чоловік здорово повернув у свій рідний край.

ІВАН: Сідай, та розповідь нам, що чувати в світі, бо ти певно багато, та цікавого знаєш. (до Марії): А ти стара, постарайся нам чим закротитися, бо знаю, що Лесь голодний, а і мені також велика посуха в горлі. (до Леса): Сідай Лесю, сідай! (Лесь сідає. Марія іде до шафки, виїмає фляшку горівки і чарку і приносить. Зося заставляє стіл обрусом).

ІВАН: (бере фляшку, наливає чарку і не до Леса): Твоє здоров'я Лесю. Дай Боже, щоби на твоїм весіллі такої доброї напиться.

ЛЕСЬ: Пийте здорові! (Іван випив, хоче налити для Леса).

ЛЕСЬ: (лапає його за руку) Мені прошу не наливати; я горівки не уживаю.

ІВАН: А шож ти пєси, може гарак? то я сейчас пішло. Зошо, іди принєси гар. . .

ЛЕСЬ (перєбивас): Дякую і не трудітьсє. А-раку також не шо, а то тому, шо від горячих напоїв я пошлюбував.

ІВАН: То не горячого, але зимного панємосє.

ЛЕСЬ: Жадних труків, котрі суть зроблені з горівки не шо.

ІВАН: А чим же я тебе погощу? Ой, ой, ой, головонько-ж моя біднєнька, надоньку ти мій пєщасний.

ЛЕСЬ: Я вам сейчас покажу, шо я шо. (Виймас з валізки фляшку і шкляночку від вина і коркотяг; відкорковус фляшку наливас і не до Івана.) Ваше здоровлє дядьку! Дай Боже, щоби на моїм весілє такого напїтєсє, а не смердячої парухи (наливас Іванови).

ІВАН (не до Марії): В твої руки, а в моє горло стара! (не). Гм, брр. . . А се шо за біда? (до Лєсє): Може то вино?

ЛЕСЬ: Ні, то не вино але щось иншого. Дайте напїтєсє мамі і Зосі, може вони відгадають, шо то таке.

ІВАН (наливас і подає Марії): Напїтєсє стара, того марцішану.

МАРІЯ (не): То може коньяк?

ЛЕСЬ: Ні, то не коньяк.

МАРІЯ (наливає і дає Зосі): На тобі Зося покушай і ти тої медицини, котру нам Лесь далекого світа привіз.

ЗОСЯ: Ага, я вже знаю що то; то певно адоніс!

ЛЕСЬ: То не є анадоніс.

ЗОСЯ: Бо я чула, що ті, котрі присягли не пити горівки, купують в аптеці якийсь адоніс шотль його.

ЛЕСЬ: Що, що? анадоніс шотль? Анадоніс спірітус, тож дуже тяжко грішати ті, котрі присягли горівки не пити а анадоніс шотль.

ІВАН: Ти скажи вже раз, будь ласкав Лесь що то таке?

ЛЕСЬ: То ви таки не знаєте, що то є?

ВСІ: Ні, не знаєм.

ЛЕСЬ: То ані вино, ні анадоніс, але наш домашній здоровий і дешевий напійок. Нашто тої називається вишняк.

ВСІ: (з здивованнем) Вишняк, вишняк?

ІВАН: То се має бути з вишень?

ЛЕСЬ: Так є. Вишняк робиться з вишень.

ІВАН: Я тому вірити не хочу, щоби то було з вишень. Прецінь вишні квасні, а то такі є солодкий, що аж лубо в губі.

ЛЕСЬ: Для того солодкий, бо робиться з медом або з цукром.

ІВАН: Але бо то добрий трунок той вишняк, чогось подібного я ще не шв. Наплюся ще трохи того Божого дару, що на дереві росте. (Наливає і пє): Сій Богу, що добрий. (бере флянку в руку, підносить в гору і дивиться на ню). Е та бо ви майже сухієнька (пє з флянки).

ЗОСЯ: Розповідь нам Лесю як роблять такий вишняк?

МАРІЯ: Говори, говори, то може і ми собі кє-ли наробимо такого панитку.

ІВАН: Нши дайте йому спокій, нши його про то не питайте. Лише зробіте, як дєсєте йому що перекусити, бо він голодний, та змучений далекою дорогою.

МАРІЯ (впїмає з шафи миску сира, Зосєя приносить хлїб і пїж, ставлять на стіл.)

МАРІЯ: Пф хата має, тим гостя приймає. Берїть, та поживтеся хоть трохи заки буде вечера.

ІВАН: Сїдай Лесю! (Іван бере хлїб в праву руку пїж в лїву, перехрестив хлїб пожом крас спорї кавалки, щось в роди клипів і дає Лесєвви, відтак бере собі, оба їдять).

ІВАН: Скажи мені Лесю, де ти був і що робив через цілий той час, як ти від нас відїхав?

ЛЕСЬ: О, то довга історія, але в коротк
розкажу дещо.

МАРІЯ: Повідай, повідай, кудись вандрува

ЛЕСЬ: Коли я покинув вас, то таки того са
го дня поїхав до Львова. По Львові блукався к
ка днів без жадного заняття, а що грошей у
не не було, то і голод почав допскулювати, а
ти ледви волочив за собою. Коли так ходив з
ся на місце, як би на мот шасте, побачив,
ликий город, в нім багато залізних лавок. І
поди, слава Тобі, подумав я, аж ту на тих лав
можна відпочити мені. Як подумав так і зроб
Пішов тай сів собі на лавці під деревом, і нав
не тревало п'ять хвиль як я заснув. Як довго
снав того не знаю, однак таки добре переснав
Нараз чую а хтось термосить мною. Я зірвав
ва рівні ноги, дивлюся а то якийсь грубий пан
ско, стоїть над мною і шпаст мене де я мешка
і для чого не пішов до дому спати, лиш на ла
чі сляю. Я розказав все по правді, а він посп
тав мене чи не пішовби я на службу до нього
Для чого ні, кажу я, піду. Він забрав мене з с
бою до свого дому. Там дістав я вечеру, а п
вечері казали іти спати. У того пана (а був т
український купець) було мені дуже добре. Ал
з часом та служба обридла мені, а то для того
що я мав велику охоту навчитися якогось реме

сла. Одного дня пішов я до свого напа, подякував йому за службу, а той коли довідався о що річ іде, постарався о те, що мене прийняли до промислової школи. Там навчився я боднарства.

ІВАН: Я не знав, що на світі є така школа, де учать ремесла.

ЛЕСЬ: У нас в Галичині є багато таких шкіл. Я ходив до школи промислової в Камінці Струмилувій, там можна навчитися також і на стельмаха.

ЗОСЯ: Ти читати і писати також не умів, а тепер так красно і впрязно пишеш?

ІВАН: А ти звідки знаєш, що він красно пише?

ЗОСЯ: (змішана): Та я, я, читала листи від нього.

ІВАН: Коли, які листи?

МАРІЯ: Лесь прислав лист до нас, саме тоді, як той якийсь линога був, а ми "овіченьки" забули показати, та перечитати його тобі.

ІВАН: То ви знали, що Лесь приїде, га? а мені старому того не сказали! Ой з вас хвільозофи, а-я!

ЗОСЯ: Скажи, скажи Лесю, де навчився писати?

ЛЕСЬ: Або то така трудна річ навчитися писати. Всього можна навчитися, если чоловік хоче. Хто хоче, щобн його прийняли до промислової

школи, мусить скінчити четверту класу шк
народної. Тому то той кунець у котрого я слух
навчив мене читати, писати, рахувати і вс
того, чого в тій школі при вступнім іспиті
магають.

ЗОСЯ: А як довго був ти у Львові?

ЛЕСЬ: У Львові був півтретя року, чотири
ми в Камінци Струмеловій; там мене асентиру
ли. При війську служив я на Чехах.

ІВАН: Фі, фі, фі! То ти аж на Чехах був?

ЛЕСЬ: Так є. Рік в Празі а два в Йосефшта
(за сценою чути рик корови).

МАРІЯ: Піди Зоню, та паній красулю, во
певно шти хоче, бо дуже ричить.

ЗОНЯ: Добре, добре, мамо! (вибігає).

СЦЕНА V.

Ті без Зосі.

ІВАН: А тепер Лесю, що мислиши робити з с
бою?

ЛЕСЬ: А чи я на разі знаю, що мені робити
(в сторону): Для чого маю тайтися, скажу від
разу, що в мене на думці. (голосно): Знаєте дя
дько, що я гадаю?

ІВАН: Що таке, говори?

ЛЕСЬ: Найліпше буде для мене коли ожени

ся. (приступає і цілує в руку Івана і Марію):
Здався мені, що не погордите бідним сиротою, а-
ле приймете мене під свою стріху.

ІВАН: Бог з тобою, Лесю! куди ти стріляси.
Та ти пан, учений, бувалий в світі, тобі треба
пошукати мудрої жінки.

ЛЕСЬ: Прецінь Зося також учена. Вона уміє
читати, писати, рахувати, шити і т. д. То чогож-
би я мав шукати за мудрійшою від неї.

ІВАН: Ти Лесю, привик вже до панського жит-
тя, а вона проста, то може де в чім недогодить
тобі. По друге: Вона бідна а ти також не бо-
гач, то будете бідити коли поберетеся.

ЛЕСЬ: Для чого малиби ми бідити? Чи не маю
двос здорових рук? Чи може повстидаюся якої ро-
боти? Треба мені лише Божого благословенства і
здоровля, а тоді жадної бідн не буде.

ІВАН: Ти Лесю ніби сердишся на мене, але не
маси за що. Я знаю, що маси здорові руки і що
не повстидаєшся ніякої роботи. Але не гнівайся
на мене за то, що тобі скажу. Говорю тобі що
ти сще чоловік молодий і не знаси, того, що до
рук також і грошей потреба.

МАРІЯ: Правда, правда. Самі руки без грошей
нічо не зроблять, так само як найліпші коні без
доброго погонича нічо не вартають.

ІВАН: З грішми, що загадаси, все можеш по-

чати. Тож раджу тобі, щоби перше постаратися гроши грошей а відтак доперва, можна буде змислити о новім господарстві.

.ЛЕСЬ: О яким новім? Таже я гадаю допристати, до старого господарства.

ІВАН: Для мене воно є старе. Але для тебе део єще гірше як нове.

.ЛЕСЬ: Того, що ви говорите я не розумію, скажіть мені, що ні.

ІВАН: Ха, ха, ха. Шкода щось військовий чоловік, а такої дрібниці не розумієш.

.ЛЕСЬ: Таки не розумію.

ІВАН: То я тобі витолкую. Уважай! У мене є плуг старої моди, деревляний, ти таким не їзди, трафши орати. Віз, також — як то кажуть "старе доробало" — треба буде кунити новий. Серпи, коси, млишки, та січкари, що соломину годен настарчити для них і Бог знає, що ті люди вже не видумують.

.ЛЕСЬ: Е, коби лиш тільки бідн! Не журітьсь. Ми помалу-помалу о всео постарася. Кунити собі віз, плуг, млинок а також і січкарню, есл буде треба.

МАРІЯ: Ну, пехай буде так як ти говориш. Але мусиш знати, ще на весілле також гроше потреба.

ІВАН: Ой треба, треба найменше дві сотки, а у нас, небоже, ані п'ятки нема.

ЛЕСЬ (задивувавшись): Дві сотки! Та на що аж тільки.

ІВАН: Питася панцо? Коби ще при двох сотках обійтися. (Рахус на пальцях). Треба буде взяти найменше дваїцять гарців окевитки, три бочки пива, п'ять гарців гараку, шість гарців меду, ксьондзови, дякови, та і музикам треба заплатити.

МАРІЯ: А мої видатки чому не рахуєш? То перцю, то імберцю, то бобкового листя, гвоздиків, салітри, майрану, шафрану, сніжки, цинамону і таке инше.

ЛЕСЬ: Я вам скажу правду. Я гроші маю. Маю близько чотири сотки, але весілля буду робити цілком без горівки.

ІВАН: Що, що, весілля без горівки? А чи прийшовби хто на те весілля? Ніколи в світі то не може бути! Як нема горівки, то нема весілля!

ЛЕСЬ: Коли я пошлюбував, що ціле моє життя тої "нарухи" сам не буду пити, ні другим давати.

МАРІЯ: А як може весілля відбутися без горівки. Прецінь весілля справляють на то, щоби чоловік напився і забавився, з гумами. Ну, а як

би чоловік не покушав трошки горівки, то пошмавби їти на весілля. Хіба сидіти як дурень?

ЛЕСЬ: А як весілля справляють і обходять без горівки інші народи? Возьмім на примір Англіїців. Вони єть наймудріїші люди на світі; працюють по великих фабриках, по підземних копальнях, однак горівки ніколи не шють, а то тому, що переконалися, що горівка є для чоловіка найбільшою отруєю. Вони волять зїсти кавалок доброго мяса, виштити трошки а доброго вина, а на горівку і не дивляться. Для того здоровше виглядають і о много довше живють як ті, котрі горівкою зашиваються.

ІВАН: Бо вони мають добре вино і мясо. То тому горівки не шють. Але, що ми будем шити, як покінем той наш український трупок, ту нашу горівку? У нас доброго вина нема, а хочай є то таке дороге, що не приступай до нього. От, — як то кажуть — вино для панів, а не для нас простих мужиків.

ЛЕСЬ: Як у нас нема вина, то можна наїти щось инше. Дасть Бог, що зродяться вишні, то зробимо собі вишняку. Тоді будем шити вишняк, а горівку проженем від себе на чотири вітри, так, щоби і слід загинув за нею.

ІВАН (весело): Чуєш бабо, що Лесь говорить? Зробимо собі і будемо шити вишняк!

МАРІЯ: Так, чую. А може він правду каже, що так буде добре.

ІВАН: Но, не знаю, чи так можна робити? Препінь Сруль платить аренду, проінацію, то має право гніватися на нас, як горівки не возьмемо у нього.

ЛЕСЬ: Що, паршивого жнда боїтися?

МАРІЯ: Радьте, радьте самі як би було ліпше, а я піду та вечеру зладжу. (Відходить).

ІВАН: І я піду також. Дам коням сіна, та за мвильку вернуся. (Відходить).

СЦЕНА VI.

Лесь, сам.

ЛЕСЬ: Поволн, поволн. — як то кажуть — "го і стару зловим". Коби яким способом відзвичаїти старого від тої смердюхи. Дивись на нього! На весілле хоче брати дваїцять гарців оковитки, бо боїтєся, щоби жнд не гнівався на нього. . . Війтеся Бєга, люди! Час вам вже розум мати! Перестаньте працювати на жндівські бахурі, та годурати своїм потом тих чортенят в чоловічій скірі! Донерва тепер пізнав я, що правду каже пословиця: "Тая сивуха, позбавила не одного із плечей кожуха."

СЦЕНА VII.

Лесь і Зося.

ЗОСЯ (входить): Вже наоїлам красулю (сидить і глядаєся). Мами нема? (хоче вийти з хати).

ЛЕСЬ: (заступив її дорогу): Нема. (Бере її за руку): Сідай Зосю коло мене, ми тепер самі в хаті, то можемо трохи поговорити собі.

ЗОСЯ: А я гадала, що ти вже може забув з мене, та тепер і говорити зі мною не схочеш.

ЛЕСЬ: О не говори так, дорога голубко.

ЗОСЯ (весело): Яка я весела, яка я щаслива, що тебе бачу і що по так довгій розлуці знов на мою долю звела, дорогий соколку.

ЛЕСЬ: Будеш ще веселійша, як тобі щось скажу.

ЗОСЯ: Що таке, говори?

ЛЕСЬ: Говорили мені тато, що будемо мати весілля.

ЗОСЯ: Дай Боже! Буду за дружку.

ЛЕСЬ: А якби так, не за дружку, але за княгиню, щоби тоді було!?

ЗОСЯ: Е, ти жартуєш, то не може бути, бо ми до весілля ще не приготувані.

ЛЕСЬ: Буде, буде, але трохи пізніше.

ЗОСЯ: То тож я рада, дорогий Лесю, що вже раз сповниться те, чого я від давна бажаю. Дай

Господи милосерпий, щобн воно сталося як най-скорше, тоді буду певна, що наш ґрунт не опититься в жидівських руках.

ЛЕСЬ: Певно, що ні! Коли я довідався, що твої тато шоть, та зачали вже і поле заставляти, стало мені дуже жаль, що тобі, моя дорога голубко, малоццо, або цілком нічо може не лишиться. Для того то я покинув військо і приїхав до вас, а при Божій помочи, все о переробиться.

ЗОСЯ: А ти від кого чув, що мої тато шоть, та що поле заставили; прецінь я тобі того не шса-ла?

ЛЕСЬ: Світ не спить — люде донесли.

ЗОСЯ: А тепер вже від нас нігде не поїдеш?

ЛЕСЬ: Ні, лишуся у вас і будемо всі разом працювати. Я буду робив ремесло, а і тобі най-ду роботу. Тобі заложу склеп, там будеш мати заняттє.

ЗОСЯ: Ми маємо склеп, другого не треба за-кладати. Тато вимурували ще минувнього року, а такий великий, що бiльше як сто кірців бараболь зміститься в нього.

ЛЕСЬ: Ваш, як ти говориш "склеп" називається пивниця. А я заложу склеп, чи то "крамницю" та-ки ту в хаті. Привезу ріжних товарів з міста, а ти будеш їх продавати.

ЗОСЯ: А то не буде вільба для нас? Прецінь продавати то є фах жидівський.

ЛЕСЬ: Через то ми такі бідні, що всього встидаємся. Тому то жида так спаночилися, що все в їх руках. Серед інших народів поступають зовсім инакше, як у нас. Там як має господар кількох дітей, то не ділить ґрунту поміж них, лише одному дає, то значить одного робить господарем.

ЗОСЯ: Через то, тим другим дітям робиться велика кривда, як ґрунт дістане лише один.

ЛЕСЬ: Та, яка кривда робиться другим. Правда, що ґрунт дістався тільки одному, але за то ті другі діти дістають сплату. Крім того, один ходить до школи, другий учиться якогось ремесла, третій купецтва і таке инше. Жидів нема там тільки, що у нашій славній Галичці. Торговля і промисл в руках християнських, а того ніхто не встидаєся. Зарабляти на кавалок хліба чесно та уцтиво, нема найменшого встиду.

ЗОСЯ: Та, если так є, що то не встид бути купцем і продавати, то зроби як ти розумієш. Залюжи склеп, а я буду продавати. Буду купчихою, буду мати гроші. А тоді доперва наймея цукорків, бо їх дуже люблю.

Заслона спадає.

А К Т III.

Сцена представляє корчму. За шинквасом стоїть Сруль, перед ним лежить велика книжка, щось у ній шукає.

СЦЕНА I.

СРУЛЬ: Ог сиду. (числить). Іван вже не винен мені нічо. Ферфлюхтер тайфел! не зроблю йому вічо. . . Нея кров бестії той Лесько! А щоби воно було доб зламало, як мало ту прийти, та такий клоніт мені паробити. . . Мав я сще воде добра піяк, тай і той вже нема і той вже пропав. На що йому той вишняк, може мос горівочке кенске? Як я ю заправлю з ванна та з тютюн, то пече так як вогонь. А він йому дурпа гої, не вишняк та вишняк, а мос горівочке стоїть собі та кесне. . . Ай вай, вай, дуже кенський час. Видко, що вже тепер буде конець світа.

СЦЕНА II.

Сруль і Швіндлевський.

ШВІНДЛЕВСЬКИЙ: Сервус, панс дзю! як інтерес ідзс?

СРУЛЬ: Дайте мені спокій, з таким гантересом. Біда, шо аж фе.

ШВИНДЛЕВСЬКИЙ: Ов, яка біда? Може, панє того, горжельня не робі?

СРУЛЬ: Для чого не робить; робить аж за ботато, але біда, що не є кому пити. Малам сще вода добра ніяк, та той вже нема, той вже дїтьки взи.

ШВИНДЛЕВСЬКИЙ: Ов, зле, панє дзсю, зле!

СРУЛЬ: І я кажу, що зле і мої Сурки каже що зле і всі кажемо, що зле, а він того не слухас.

ШВИНДЛЕВСЬКИЙ: А ктури то такі паніч, же вудкі не піс?

СРУЛЬ: Ктури? Всі гої вже не шють.

ШВИНДЛЕВ.: Може і Іван Диркач до них пристав?

СРУЛЬ: Воно перша перестало до корчми ходити.

ШВИНДЛЕВ.: А хто, панє дзсю, дал повід до того?

СРУЛЬ: Як приїхав той макабунд від войська, поробив щось старому, а воно йому дурна гої, до корчма вже не заглядає.

ШВИНДЛЕВ.: Який макабунд, панє того, муф!

СРУЛЬ: Якто, ви ніц не чула, що сталося в нас?

ШВИНДЛЕВ.: А що мав чути?

СРУЛЬ: Що вже є від войська той Леськи, той капруль, за котрого я вам говорила

ШВІНДЛЕВ.: Но і що, що приїхав?

СРУЛЬ: Що таке штастесь? Хоче віддаватися.

ШВІНДЛЕВ.: Що я сліше, панс дзсю, хце сси
жениць? А то з ким?

СРУЛЬ: З того дівча, що вас не зехтіла, а хо-
че піти за той дурний Леськи.

ШВІНДЛЕВ.: Що говориш, панс теґо, нап्रा-
вду іде?

СРУЛЬ: Бігме, що іде; вже во туй-туй буде ве-
сілле.

ШВІНДЛЕВ.: Слухай, панс дзсю! Чи не мігби
ти так переробити, щобн вона, панс дзсю, там-
того покинула, а за мене пішла. Дівчина, панс
теґо, ладна, та здася, що і не з тих дурних, те
нікода, панс дзсю, щобн виїшла замуж за прос-
того хлопа. Ти, панс теґо, займися тим. Розтолкуй
її, панс дзсю, добре, наклади її, як лонатою в її
ослячу голову; поспитай її, панс теґо, що вона
робить, на що іде за нього, коли я її хочу. Я,
панс дзсю, человек з висшым образованием, шлях-
тич гербовий, як то мувійом, "креф з крві, косць
з косці, на Швіндлю Швіндлевський" панс теґо,
гербу "корито" шишдомку, панс дзсю "оковіга"
а до теґо, панс дзсю, приватний адвокат. Повин-
на, панс теґо, така проста дзевча, то за гонор
мати, що я, панс дзсю, її хочу... Підн, підн, па-
нс теґо, а я за твою фатиґу, ти вже знаєш що

(показує якби гроші рахував) дам десять процент, а може і вищеї.

СРУЛЬ: (затирає руки в ст рону): А гіт ге-шефт! (голосно): А як не послухас, що тоді зроби-ти?

ШВИНДЛЕВ.: То вже твоя річ, панс теґо, мис-їчо то не обходить. Ужкий средств яких сам зна-си, а. панс дзєю, допровадзь до skutku.

СРУЛЬ: В тім танци, два кінці.

ШВИНДЛЕВ.: Длч чого?

СРУЛЬ: Хлон є дуже уперта, а по друге: з ним тримас ніц, віїт і ціла громада.

ШВИНДЛЕВ.: Цо мувіш, панс теґо, кьондз та-бож з ним тримас?

СРУЛЬ. З ним, з ним. Що він скаже до кьондза, то він його зараз слухас. Він просило кьондза, щобн люди горіфка не шло, то він його зараз послухав. Закликав люди до коцелі, та як зачав із шескім кричати на люди, шо аж фе. Ну і від той час корчма порожнієсьнька; вот так як бачите ш-ші.

ШВИНДЛЕВ.: То злє, панс теґо, бардзо злє, тшеба тему зарадзіць. Треба, панс дзєю, кути за-лізо поки ще горяче, бо як вистигне, тоді всео на дармо.

СРУЛЬ: Кути, кути! Але порадьте мені, як маю кути?

ШВІНДЛЕВ.: О тім зараз помувімі, і всео буде добре.

СЦЕНА ІІІ.

Ті самі, Лесь.

ЛЕСЬ: Добрпій вечер, арендарю!

СРУЛЬ: Добра здоровля! (в сторону): Шлаг зол ді трефен, ді ферфлюхтер ганеф, (голосно) чого напстеса, пане канруль?

ЛЕСЬ: Я в корчмі не по жадних трунків, лише тютюну дайте мені.

СРУЛЬ: Якого дати вам, пане канруль?

ЛЕСЬ: Дайте того по трипайцять.

СРУЛЬ: Не маю по трипайцять, маю тільки по чотири.

ЛЕСЬ: Може масте той по вісім, а може сім-пайцятку, то дайте.

СРУЛЬ (острійше): Раз кажу, що не маю, те нема!

ЛЕСЬ: Е, е... е... Що значить нема, сього я і слухати не хочу. Трафіка с на то, шооби тютюн був.

СРУЛЬ (ще острійше): Ну, а як я маю, а то-бі продати не хочу, то що мені зробиш? Ти не мій купець, ти заволоко, забирайся з корчма!

ЛЕСЬ: Чи ви масте чи ні, то також мене маю

що обходить. Однак кажу вам ще раз, що трафіка на те, щоб ти тютюн був... А если не хочете тютюну тримати, то спрячте орла зі стінч, а тоді знайдеться хтось другий, котрий тим займеться!

СРУ.ІЬ: ...Що, хто другий? А ді ганеф! ді мабабунд! ді мешімед! хочеш від мене ще і то забрати? Не досить від тебе, щось забрав з мене всіх господаря а мос торіфко кнеше, то ще і тютюн хочеш мені брати? Недочеканис твоє! Забирайся з корчма (витручує).

ЛЕСЬ (вертас, виїмає гроші, кладе на шинкавас): Ту масш корону! Дай мені тютюну і не скач до мене, як жидівська блоха!

СРУ.ІЬ: (виїмає зі шафки пачку тютюну за 1 кр. дає Лесьови): На масш! Ти не така велика пан, можеш курити за чотири!

ЛЕСЬ (кидає йому тютюн в очі): А з очий би тобі курилося, ти собача віро. (До Швіндлевського): Свідчуєся вам, пане, що той нехрист тютюну не має. Будете свідком, если буде треба.

ШВІНДЛЕВСЬКИЙ (в сторону): Я тобі по-свідчу, аж тобі в очах почорніє.

СРУ.ІЬ (виїмає тютюн, показує Лесьови): Дивися, що маю, але темер не дам, бо вже по десятиї годині, а в така пора, мені не вільно тютюн продавати.

ЛЕСЬ: Не вільно? А піяків зашвати вільно по десятій (показує на Швіндлевського).

СРУЛЬ І ШВІНДЛЕВСЬКИЙ (біжить до Леся з піднесеними кулаками): Що, яких піяків? (Лесь тручас одного і другого, котрі падають на землю а сам відходить. Сруль скоро зривається, біжить в сторону дверей і кричить):

СРУЛЬ: Гівалт! Гівалт! злодій, бестії!

Гівалт! макабунд, хоче мені красти!

Гівалт розбійник! люди добрі згадайте йому.

СЦЕНА IV.

Сруль і Швіндлевський.

ШВІНДЛЕВСЬКИЙ (тягне його від дверей): Піхо, пане теґо, піхо, добре що вже пішов. Я пане теґо, маю з тобою ще щось поговорити, а він пане дзею, перешкодив нам.

СРУЛЬ: (ледво живий): Бачишьте, пане шсар, що то за гатунок? Від такого дотра чоловік з життям не є безнечний. Мусимо щось таке зробити, щобн його собі відти брали. Я буду його зашвати до суду, що в темна ніч панав на мене, на корчма і хотів мене красти, на мос'їцате, що ви були в хаті.

ШВІНДЛЕВ.: Так, так, пане дзею, научиць лайдака. Я йому, пане теґо, також не дарую! Як

він смів, пане дзю, такий брус, мене, шляхціца з дзюда з прадзюда піяком назвати? Зроблю, пане тею, донесення до прокуратурії, а ти, пане дзю, вже знаси як маси свідчити.

СРУЛЬ (урадуваний): Так, так пане писар, так зробить як ви розумієте, щоб лише було добрь.

ШВИНДЛЕВ.: Нехай зогне такий лотер в криміналі!

СРУЛЬ (зацірає руки): Так, так, пане писар, там для нього місце! А тепер пане писар паніється горіфка. (Бере фляшку і келишок ставить на стіл перед Швиндлевського. Швиндл. хоче наливати, Сруль ланас його за руку): Ні, пане писар, ту буде зле! Ходить до ванькир, бо я боюся, щоб той розбійник еще раз не прийшло!

ШВИНДЛЕВСЬКИЙ: Так, так, пане дзю, маси рацію!

(Беруть горівку відходять в бічні двері, Сруль скоро вертася).

СЦЕНА V.

Сруль сам, пізнійше Іван.

СРУЛЬ: Вже чекай ти собаче вухо! Будеш ти знав, як нападати в ночи на цісарська трафіка, та крики робити. . . Тепер не допоможе тобі ані пін,

ані війт. . . Тепер будуть тебе зараз до криміналу взяти!

ІВАН: Ой, ой, ой Срульку, що ти паробив? Чи треба тобі було Леся зачінати, га? Та він казав, що на тебе напшиє скаргу до якоїсь там редакції від фінансів, то трафіку сейчас від тебе заберуть. А тоді і нам клопоту пароблять, бо будемо мусіти аж до міста по тютюн ходити.

СРУЛЬ: Пехан вас всіх дівки возьме! Їдьте собі і до міста. Я для вас тютюн не буду тримати. Де берете і горішки, гарав, пиво, сіль, мило, нафту, та сірник там купуйте і тютюн! А той кримінальник, що від мене хоче? Я йому навчу! Він не мій кунець, я йому тютюну не буду продати. . . (по хвилі лагідніше): Слухайте, пане Іван! Ну що ви хочете давати свої дітва за той Лесько? Ви, "півроки" мудра конф, господар на ціле село, а хочете дати свої дитина за такий наймит, такий волоцюга, котрий волочився так довго по шлому світу. Ви для свої дитина можете дістати такий файний зять, що аж пахне.

ІВАН (з обуренням): Слухай жиде! Ти його не шкалюй, бо він не волочився! Казали йому їздити, то він мусів, бо мав такий бєфель, а бєфель то великий пан. От не завертай мені голови, по чим скорше дай мені тютюну.

СРУЛЬ: Якого дати вам?

ІВАН: Дай мені того за тринайцять.

СРУЛЬ (дає): Видите, пане Іван, що для вас я все маю тютюн, а йому, той Леськи ніколи не дам. (по хвили): Ой коби ви хтіла послухати, що я вам буду говорив, то би було добре.

ІВАН: Що таке, говори?

СРУЛЬ: Послухайте старого Сруля, а не скастесья.

ІВАН: Ну ну — говори!

СРУЛЬ: Зробіте добре для себе і для своя діфка, як відженете той Леськи від себе. Я вже давно чула, що ваша дитина хоче забирати той паншар від місті. Він була инні у мене в корчма і просила мене, щоби я пішло і поспитала вас, чи дасьте або ні своя Зоська йому. Як дасьте, то добре, а як ні, то будете мала, страх велика кумедія.

ІВАН: Було йому сказати, що засі йому до мосі дитини, бо для неї є вже чоловік. Кривцун, гольтінака! ага заблаглося йому ягоди молодой. Недочеканнс його!

СРУЛЬ (в сторону): Дурна гої, все своє. (голосно): Слухайте, пане Іван! Чи не добре булоб для вас, колиби ваша дитина була велика пані, ходила в файна капелюх, мала шайн воберок, як має туво, во, коло вас сидіти, та бідувати? Віп.

той пан говорив мені, що для ваша Зоська купить така капелюх, що на цілий світ не мав ще ніхто.

ІВАН (крутить головою): Ні, як то кажуть: “З тої кози мяса не будемо їсти”. Я ніколи не позволив бим, щоби моя дитина капелюх носила. Чим уродилася, такою най умирає. Моя баба, моя мати, моя жінка, в капелюсі не ходили, то і дочка не буде.

СРУЛЬ: Ваші баби, ваші діди, ваші татуні і мамуня вишняку не шили, а ви есте, правда?

ІВАН: Як я бачу, то тобі і до півночи мови набиралобися, але я не маю часу тебе слухати. Мушу іти до дому і пожитися спати, бо завтра, дасть Бог дочекати, маємо їхати до міста дечого купити на весілля. А на останку кажу тобі Срулю, ось так по старій знакомості: Памятай, щоб від нині ніколи до нас не важився прийти, если не хочеш від Леся дещо обірвати, памятай! Бувай здоров! Добраніч! (Відходить).

СРУЛЬ: Ідіть здорова. Добраніч!

СЦЕНА VI.

Сруль сам.

СРУЛЬ: А шварц юр авф дір! Він мене навчас! Ну, вус зугт ір авф дуєс? Чому я не маю

їти, чи може я його боюся? Ти дурна гої! Ти і він поїдете завтра до місті, а я буду пробувати шастя. Піду до старої і зроблю гешефт.

Заслона спадає.

А К Т І V.

Сцена представляє сільське подвірє, на котрім стоїть багато бочок менших і більших. Марія сидить під хатою, Зося стоїть при вороттях.

СЦЕНА І.

Марія і Зося.

ЗОСЯ: Дячого їх так довго нема? Мали ще на обід вернути, а то вже і з полудня, а їх не видати. Хорони Боже, щоби яке нещастє їм не приключилося.

МАРІЯ: Та яке нещастє малоби їм статися. Нічо инше, але то певно, що купця не застали дома.

СЦЕНА ІІ.

Ті самі і Сруль.

СРУЛЬ: Як ся маєте пані господиньо, пан Іван нема?

МАРІЯ: Нема. Оба з Лесьом поїхали до міста ще рано. Повезли збіжжя на продаж, та мають також дечого купити до крамниці і на весілля.

СРУЛЬ: А чи хутко приїдуть, не знаєте?

ЗОСЯ: Мали вернутися ще на обід, а то вже і по полудни, а їх нема.

СРУЛЬ: Шкода, що не заставим їх в дома, а я маю файн гешефт зробити з ними.

МАРІЯ: То скажіть мені, що за гешефт маєте до нього? Може би я могла його залагодити?

СРУЛЬ: Пап Іван, був вчора у мене у корчма і говорило мені, що має ялівчички на продаж. Нині я знайшов добра купець і тому прийшовим до вас зробити гешефт.

ЗОСЯ: Ялівка моя. Тато дарували її мені на нове господарство, а я її не продам!

СРУЛЬ: Як ні, то ні, то я її купити не буду. (дивиться на бочки): На що вам тільки бочка? Може бисьте одну продали мені?

МАРІЯ: Ті бочки не суть на продаж; вони вже заплачені і на другий тиждень ліверант їх забере.

СРУЛЬ: А на що ліверантові тільки бочілка? Де тільки вогірків дістане?

ЗОСЯ: То не на огірки. Ті бочки повезуть далеко, гень аж на море.

СРУЛЬ: Що, що, аж на гори?

МАРІЯ: Ні, аж на море, на таку велику і широку воду.

СРУЛЬ: Ага, на море. Ну, а на що на морях тільки бочілка?

МАРІЯ: Хіба ви не чули, що Таліян провадить війну з Турком-бісурманом через котру всі телеграфи поперували. А тепер як скінчать війну, будуть мусіли пові робити.

СРУЛЬ: Ну, як будуть посилати денеші, то там не треба бочків. Денеші ідуть по дріт, а не в бочках.

ЗОСЯ: Ліверант говорив нам, що море, го дуже глибока, широка і висока вода, для того на морю стовпа на телеграф не можна законати, але пускають на море богато бочок, а доперва до тих бочок причінають дроти.

СРУЛЬ: А зой! Зачінають бочка і впускають дріт.

МАРІЯ: Іди Зоню, подивися, чи не їдуть чамі?

ЗОСЯ: Йду (відходить).

СЦЕНА ІІІ.

Ті без Зосі.

СРУЛЬ (дивиться за відходячою, в сторону):
Файне діфка та озььки. (голосно:) Слухайте,
вані Іванихи! Я чула, що ви віддасте своя Зось-

ка замуж за того Леськи, чи то може бути правда?

МАРІЯ: Так віддаємо!

СРУЛЬ: На що ви тошите своя дитина і то без ложка води? На що віддасте така файне діфка за такий недобра Леськи, коли ваша діфка хоче забирати той пан писар від міста. Я чула, що ваша Зоська хоче іти за той пан писар, та що Іван йому Зоську обіцяли. Тож не касуйте свого слова. Надумайтеся добре поки ще час. Порадьтеся зі своїм старим і як схочете мати той пан за зять, то сейчас дайте мені знати. Я буду закликати той пан писар і весь буде тут!

МАРІЯ: Дайте нам спокій з вашими панями. Ми панів не хочемо. Леся знаємо з маленького хлопця, що дитина уцтва, то маєм надію, що буде шанувати Зоню і нас.

СРУЛЬ: Пан писар також буде.

МАРІЯ: Знаю я наперед, що якбиśmy віддали свою дитину за того вітрогона, то нам на старість прийшлиби піти за прошенням хлібом.

СРУЛЬ: Що ви говорите, він є дуже добра чоловік. Він говорив мені, що як ожениється з ваша дитина, то вас буде так любити, що аж ну. Весь то, що маєте в селі ту продасть, а вас забере зі собою до міста. Там не скаже вам нічогосінько ро-

бити, але ще прийме камердинер для вас. Будете собі жити так, як в Папа Бога за пазухою.

МАРІЯ: Срулю, Срулю не плетіть дурниць. Знаюся я на таких фарбованих лисах. Єще не змавав, а вже зачинає скубати, єще не дістав а вже продас, а щоби потому було? От, не завертайте мені голови, але забирайтеся чим скорше з хати, щоби вас часом Лесь ту не застав.

СРУЛЬ: Чому не застав, може я його боюся? А подруге, я не прийшло до його хата, але до вашого, пані Іваниха.

МАРІЯ: Хотяї ви не боїтеся, однак перестерегаю вас, щоби часом не зійшлися з ним.

СРУЛЬ: Для чого не маю зійтися, що він така страшна?

(За сценою чути гуркіт воза).

ЗОСЯ (за сценою): Мамо, мамо, вже їдуть наші!

МАРІЯ: Срулю утікайте!

СРУЛЬ (пустився іти та вертася на сцену): Нема куд, нема куд!

МАРІЯ: То сховайтеся! Скорше, бо буде зле з вами!

СРУЛЬ: (крутиться на всі сторони). Ой, ой, ой, нема де сховатися, нема де! (зобачив порожню бочку, ховася до неї): Аж ту буде гут!

СЦЕНА IV.

Марія, Зося, Лесь і Іван з бато́гом в руках.

МАРІЯ (до входячих). Для чого ви так довго за́бавились в місті?

ІВАН: От, затрималися всеюди по кілька хви́ль тай тому спі́знилися (відходить до хати).

МАРІЯ: А ми мислили, що Бог знає що ста́лося з вами:

ЛЕСЬ: Нічо, нічо. Все в порядку.

ЗОСЯ: А я гадала, що тебе до арешту взяли. Мені говорила Процева Парашка, що чула від Климової Настуні, що говорив Срузь Гарасимови, що ти вчора в ночі на́нав на цісарську тра́фіку, а за таке возьмуть тебе жандарми і замкнуть до криміналу.

ЛЕСЬ (в злости): Що! мене жандарми? Скорше його лихо возьме, як мене жандарми; не дай Боже того, шо́би я з ним побачився!

МАРІЯ: Дай спокій, Лесю, не сердься, бо то тобі пошкодити може. От зробни ліпше кели ро́скажеш нам, чого так в місті за́бавились.

ЛЕСЬ: З рана не засталисьмо Берка в дома, а без нього не моглисьмо збі́же продати. Пізнійше булисьмо з ліверантом і через то до дому спі́знилися.

ЗОСЯ: Шо́ж ка́зав вам ліверант?

ЛЕСЬ: Просив мене, щоби найдалше до п'ятиці бочки покінчити, бо в п'ятицю приїде по них.

ЗОСЯ: Богу дякувати, що вже раз їх забере, а так, то не булоби куди коломиїнок витинати.

ЛЕСЬ: Буде, буде, не журися.

МАРІЯ: Зоною, Лесю, ходіть бо вже полуднувати.

ЛЕСЬ: Ви ідіть приладьте полуденок, а я сейчас приїду до вас. Мушу задити ту велику бочку, бо п'ятиця туй, туй, — як то кажуть: "за плечима" а роботи коло бочок, ще багато. (Марія і Зося відходять до хати, Лесь задновус бочку, ту, в котрій сидить Сруль, і також відходить).

СЦЕНА V.

Сруль в бочці і Лейба.

ЛЕЙБА (входить, розглядаєся на всі сторони): Ту, його нема, може воно с в хата? (хоче іти до хати).

СРУЛЬ (з бочки): Лейбе, любинні, то ти?

ЛЕЙБА: Вус іє дует? (оглядаєся). Голос його чую, а його не видко (Шукає межи бочками): Таки нема!

СРУЛЬ: Я с ту в бочка, чувш? Ратуй мене з того криміналі!

ЛЕЙБА (приступає до бочки): Ді мешігени копф! ти як там залізло?

СРУЛЬ: Не штайся, як, але кунуй хутко тая бочілка! Хутко кунуй, чуєш, бо задушся!

ЛЕЙБА: Ну, ну кунуй, вус таїс кунуй? Але скілько він схоче за тая барилка?

СРУЛЬ: Давай йому скілько воно буде хтіла, а ратуї мене від того нещастя.

ЛЕЙБА (пукає пальцею до дверей хати): С там хто в хата? ходіть сюди!

СЦЕНА VI.

Ті самі, Іван і Лесь.

ЛЕЙБА (до входячого Івана): Пане Іван! продайте мені та велика барилочка.

ІВАН: Та бочка не є на продаж.

ЛЕЙБА (до Леся): Лесі, любинні! Продайте, продайте мені та бочілочка, а я за то скажу своя Рифки спечи для вас на весілле така файна медівник, що навіть сам рабін зі Садигура мігби його зісти.

ЛЕСЬ: Ті бочки вже спродані і вже в ту п'ятицию ліверант їх забере. Ви як хочете, то зачекайте до другого тижня то на другий тиждень зроблю для вас еше красшу як та.

ЛЕЙБА: (гладить його під бороду): Пане майструнцю! Зробіть то для мене, продайте мені тую.

ЛЕСЬ: Тої не могу продати, а то тому, що ви не заплатите мені за ту бочку тільки, кільки я мігби стратити колибим її сиродав. Я зробив угоду з ліверантом і зложив кавцію, що до сеї пятниці бочки будуть готові. Тож коли бим не старчився в слові, то кавція може пропасти.

ЛЕЙБА: Що? За една бочка кавція пропаде? Ви тому не вірте! Я знаю, що ні.

ЛЕСЬ: Нехай буде так як ви говорите. Заплатіть мені добре, то тільки для вас то зроблю, що бочку продам.

ЛЕЙБА: Кільки вам давати, за та масівочка?

ЛЕСЬ: Ті бочки погоджені по сто корон. Дайте сто корон, то бочка буде ваша.

ЛЕЙБА: Ви жартуєте, чи що? Де за така масівка давати аж стільки.

ЛЕСЬ: Ні, я не жартую. Як дасьте то, що казавим то продам а инакше ні. Дасьте то добре, а ні, то я зі своїм товаром не накидаюся. (відходить).

СЦЕНА VII.

Ті самі, без Леся.

ЛЕЙБА: Слухайте ви, пане Іван! Я йому буду давати, за то бочку пятку. Буде гут?

ІВАН: А ти дурний жиде, за п'ятку шабас справ собі! О дивись на його, який мені астрольом знайшовся, що такі великі гроші дає за бочку. Фі, фі, фі!

ЛЕЙБА: Дам десятку, буде добре?

ІВАН: Чотири рази по десятиці то також не буде. Дай цілу п'яťдесятку то продамо, а ні, то "з Богом Парасю".

ЛЕЙБА: Слухайте пане Іван! Ви "півроку" є мудракофф і самі то добре знаєте, що цілї півсотки я не могу дати, бо вона тзго не варт.

ІВАН: Як для тебе пів сотки не варт, то не купи (хоче відходити).

ЛЕЙБА (лапає його за рукав): Дім єт що трийцять, буде тепер гут?

ІВАН: То не когут, але бочка, -- розумієш? (відходить).

СЦЕНА VIII.

Лейба і Сруль (з бочки).

СРУЛЬ: Бійся Бога, Лейбе! чого мене мучиш? Дай півсотки і бери мене як найскорше, від тоті злодії!

ЛЕЙБА (кличе Івана): Пане Іван! Ходіть сюди, я вже буду дати.

ІВАН (за сценою): Тепер, вже пропало, вже не продамо!

ЛЕЙБА: Дам вам вже швечотки!

ІВАН: Вже не продам.

ЛЕЙБА: Пане майструщі, прошу вас!

Іван: Я не продам!

ЛЕЙБА: Бійтеся Бога! таж ви хресьцінини, то чого слово васусте? Ходіть, ходіть, прошу вас (виймає з за пазухи гроші).

СЦЕНА IX.

Ті самі і Лесь.

ЛЕСЬ: (входить). Що скажеш жидку?

ЛЕЙБА (дає гроші): Ту маєте гроші, порахуйте!

ЛЕСЬ (перерахувавши гроші, віддає Лейбови) Ту нема всіх, чого мене дурни?

ЛЕЙБА (рахає гроші Лесьови на руку): Маєте тримайте, Пять, десять, пятнайцять, дваїцять, трийцять, сорок і пять. Сховайте.

ЛЕСЬ: За сорок і пять я не продам. (Віддає гроші Лейбови а сей не хоче брати).

ЛЕЙБА: Сховайте, сховайте!

ЛЕСЬ: Бігме, що не возьму!

ЛЕЙБА: Возьміть — сховайте!

ЛЕСЬ: (віддає гроші) Бігме, що не возьму.

СТЕНА Х.

Ті самі і Іван.

ІВАН: О що вам ще розходиться, може я вас погодужу?

ЛЕЙБА: Вже даю сорок і п'ять, а вони не хочуть брати. Возьміть ви, пане Іван (дає гроші Іванови).

ІВАН: Зачекай, не пхай мені грошей (до Леся): А кільки ти вже хочеш?

ЛЕСЬ: Хочу півсотки так як суть погоджені. Нехай дасть або ні, то мені все одно.

ЛЕЙБА: Щоби ви знали, пане майструню, що масте добра купець, то я вам буду додати ще родна корона. (Дає гроші а Лесь не хоче брати).

ІВАН: Возьми, возьми Лесю!

ЛЕЙБА (рахоє Лесюви гроші на руку: п'ять, десять і пр.).

ЛЕСЬ: Нехай буде мені пожиток з грошей, а тобі з бочки.

ЛЕЙБА: Прошу вас, пане майструню, завезіть та бочка до мене, до корчма.

ЛЕСЬ: Що ти говориш! завезти? Або я твій тругар, чи що? Бери та неси!

ЛЕЙБА: Ви пане майстер, не гнівайтесь, за то, що я так сказала, бо я не знала, що ви її не будете везла. Нехай та бочка постоїть ту, а я піду

закликати яка чоловік, щоби його звідти забрала. (Відходить).

ЛЕСЬ: Добре жиди підголюв, — як то кажуть — "без бритви і без мила". Але чекай парху, на тім сще не кінець. (Бере ту бочку в котрій сидить Сруль, відсуває в кут, а на її місце ставить таку саму, але порожню.).

СЦЕНА XI.

Ті самі, Лейба і Гарасим.

ЛЕЙБА. Гарасим! беріть та барилка і занесіть її до мене до корчма. Але помало і осторожно, щоби сще не сла. Памятайте.

ГАРАСИМ: (говорить загикуючися. Приходить коло бочки, оглядає її, відтак звертає до Лейби): Пане Лейбуш!

ЛЕЙБА: Що таке?

ГАРАСИМ: За мою фатин'у, мусіть дати цілу кватирчину, бо як ні, то присяї Богу, що з моста в воду жбурну.

ЛЕЙБА: Неси, неси дістанеш.

ГАРАСИМ (відкотив бочку на середину сцени): Пане Лейбо?

ЛЕЙБА: Чого хочеш?

ГАРАСИМ: Але закуску також...

ЛЕЙБА (не дає йому докінчити): Неси, неси, дам!

ГАРАСИМ: Лейбуницю, а пачка тютюну буде?

ЛЕЙБА (в злості): Неси, скорше! дам, дам і тютюн!

ГАРАСИМ (бере бочку на плече): А, а, а, папірки будуть?

ЛЕЙБА: Неси, неси? будуть і папірки.

ГАРАСИМ (зробивши зі три кроки, вертас назад): Ой, чогось мій Лейбко шні дуже добрий, а ну, поіробую, може дасть ще і вечеру? (до Лейба): Па-а-а- пане Ле-е-йбуш!

ЛЕЙБА: Ну-у-у-у, що тобі треба?

ГАРАСИМ: Та-а-а- я-я... ще хочу ве-ечеру!

ЛЕЙБА (дуже недобрій): Неси, неси вже раз її до дитьки! Дам вже і вечеру. (Висуває Гарасима).

ЛЕЙБА: Бувайте здорові, наши господари (відходить).

СЦЕНА XII.

Іван, Марія, Лесь і Зося.

ЗОСЯ (входячи): Бідний Гарасим, поніс бочку аж заснався.

МАРІЯ (входячи): А згорбився, в три погибелі.

ЛЕСЬ: Нехай носить до суду Божого, коли на такий заробок пустився. Пяниця, сам тому винен. Мав кілька моргів поля, пропив, обійєтє також

прогуляв. Тепер впаванзував на жидівського тругара, а на старість чекас його торба і костур.

ІВАН: Що ви знаєте діти. Треба було видіти тому трийцять літ в зад, яке там було господарство. Чотири коні, шість або вісім коров, стадо гусей, вівці, качки як лебеді, кури, індикн і всяке добро на обійістю було.

МАРІЯ: Там і насіка була також; а така велика, щобиесь був зійшов цілий бецирк вздовж і поперек, то такої другої не знайшовбиесь. Але, як старий Дубина умер, тоді молодий, осьтой самий Гарасим, весь промарнував, проишв, в карти програв, а тепер сам валясея на жидівській грубі. А всему тому винен Сруль і проклята горівка.

СЦЕНА XIII.

Ті самі і Лейба.

ІВАН (до входячого Лейби): Ти що забув, що вертаєшся?

ЛЕЙБА: Та "півроки" нічо. Але моя Рифка сподобала собі дуже тамтэй бочка і вона просила мене, щоби я пішов і кушила еще водна така сама фаска, а вона собі нақвасить у него трохи бураків, щоби мала доброго борщу, на Пайсах.

ЛЕСЬ: А її на що тільки боршу, що таку велику бочку казала кушити?

ІВАН: Ох, штудер, з тебе Лейба, штудер. Ти

певно тамту бочку продав кому, заробив з десятку, а нас знов обманити хочеш?

ЛЕЙБА: Чи я заробив чи стратив, ви того не питайте, але спродайте друга бочка, коли маєте такий золотий купець.

ЛЕСЬ: Добре, добре, — продам! Заплатіть так як за тамту, і ваш могорич.

ЛЕЙБА: Я хотів би, щоби ви на другій бочці спустили що трохи, а ви хочете ще могорич?

ЛЕСЬ: Ні, не спущу ані сотика.

ЛЕЙБА: Що маю з вами робити, коли ви такі тверді як камінь. Добре то кажуть, що як що кому конче потреба, то часом мусить і персилатити, а так купити. (Виймає гроші і рахує Лесьови на руку): Пять, десять, дваццять, триццять, сорок пять і корона.

МАРІЯ: А тепер, ти Лесю, завези їм тоту бочку; чого мають без потреби за тругарамі ходити.

ЛЕСЬ: Га, коли мамуня кажуть то мушу послухати їх. (Бере бочку, в котрій сидить Сруль, звертає на бік. З бочки дно випадає а Сруль викичується на сцену, відтак зривається, заслонює очі руками, хоче утікати).

ВСІ (удають дуже перестрашених): Во ім'я Отця і Сина і святого Духа! Се, що за мара? Биймо, биймо чорта! скорше бо втікає! (Хватають в

руки, що хто може, б'ють Сруля. Лейба також здивувався з голови кандеюх, бс кандеюхом).

СРУЛЬ: Гівалт, гівалт! Люде, що б'ите? Не бийте! гівалт, то не чорт! Гівалт то я Сруль, присісти Богу, що Сруль ваш арендар, що ви не знали мене?

... ВСІ (перестають бити): А бодай вас Срулю!

ЛЕСЬ: Ви як там залізли? Та ви нас так перестрашили, що ледво жнемо.

ЗОСЯ: А я від того страху, аж биття серця дістала. Ой, ой, ой. (Тримасся за серце).

СРУЛЬ: Ой, йой, йой, чекайте, я вам зара буду розказати, але най собі троньки відпичну (сідас на бочку, віддихас глибоко): Я ішов собі до Куба Шмасько, купити собі та велика ялівка. Від його подвіра вибігло собі пес. Той велика пес, той чорна пес, той страшна пес, ви вже знаєте його? Той недобра пес, тай злупало мені з писком за жупан. Я зробило такий крик, що аж було гівалт і став утікати. Я бігло, бігло, а воно за мною а я таки бігло і забігло ту, на ваше подвіре. Ту я зобачило та велика бочка і скочила до бочки у безпечне місце. А що потім сталося зі мною, то бігме, що від той страх та клопіт нічо не памятаю.

ІВАН' А то нещасте спіткало вас нині.

ЛЕСЬ: І то на гладкій дорозі.

ЛЕЙБА (дивиться на бочку): Як ти залізло до того барилка таким малим люфтом?

СРУЛЬ: Бігме, що я сам не знаю як то могло бути. (Дивиться на бочку і задумався). Мені здається, що та люфта була трохи велика.

ЛЕСЬ: Подякуйте своєму Лейбови, що купив ту бочку, та виратував вас від смерті. Як би не він, то були би вас морські риби зїли.

СРУЛЬ (перестрашений): Що говорите? Мене були би зїли? Хто, той вуселедець був би мене їла?

ІВАН: Ой так, так! Що пес недогриз, то були б риби стеребили.

СРУЛЬ: Чусте люди! На таке я вже була з сідна ногою, так, як на тамтого світа.

МАРІЯ: Так, так.

СРУЛЬ: Але, я за то буду запізвати той недобрий пес і його господар.

ІВАН: Так, так! добре му наживайте.

ЗОСЯ: Але пальцем в чоботі. . .

ЛЕСЬ: Нехай знає, псявіра, як на другий раз загнути вас в бочку.

ІВАН: Ага правда! Ми були днесь в місті, та бачилисьмося з вашим паном інсарем.

СРУЛЬ (цікаво): Що він казав?

ЛЕСЬ: Просив нас, щоби ми повідомили вас, що позов вже готовий.

СРУЛЬ: Шляг би його трафив і з його позовом! (в сторону): Як би не воно, то я не був би у того барилка.

ЗОСЯ: Скажіть нам Срулю, що вам спалося, як ви спали в бочці?

СРУЛЬ: Що могло мені снитися, коли я був в такий страх, що аж фе, говорити.

ЛЕЙБА: Сруль! кім а гайм, іх гоб кайне цайт.

СРУЛЬ: Аровс, любинні, аровс, (підносить зі землі канелюх і палицю, поправляє собі бороду і пейс): Бувайте здорові!

ВСІ: Ідіть здорові, щаслива дорога!

СРУЛЬ: А не гнівайтесь на мене, що я вам стілький клопіт наробила.

ІВАН: Ні, ні. Ми не гнівасмся.

ЛЕСЬ: Но ви нікому не говоріть про свій клопіт, який малисьте нині.

СРУЛЬ: А най мене Бог боронить!

ЗОСЯ (лукаво): Просимо сще коли загостити до нас.

СРУЛЬ: Єще коли? Досить з мене того, що я була нині. (до публіки): Поки буду жити, буду пам'ятати, що до хлопське весілля не варто мішатись.

Заслона спадає.

К і н е ц ь.

Партирури до українських драматичних творів

котрі можна набути в
УКРАЇНСЬКІЙ КНИГАРНІ

658-660 Main St.   Winnipeg, Man.

Безталанна, драма в 5 діях	80ц
Бувальщина, комедія в 1 дії	80ц
Бурлака, драма в 5 діях	60ц
Вихованець, комедія в 3 діях	80ц
Вихрест, драма в 5 діях	30ц
В неволі темноти, комедія в 3 діях	30ц
Глитан або Павук	75ц
Дай серцю волю, драма в 5 діях	1.25
Добрі Діти	1.25
Душогуби, драма в 5 діях	80ц
Душогубка, драма в 4 діях	60ц
Дячиха, комедія в 4 діях	60ц
Жидівка вихрестна, драма в 5 діях	80ц
Запорожець за Дунаєм, опера в трьох діях	2.25
За Немань іду, опера в 1 дії	1.25
Запорожський Клад, ком. опера	4.50
Катерина, драма в 4 діях	80ц
Коханс в мішках, водевіл в 1 дії	30ц
Мати Наймична, драма в 4 діях	80ц

Мазепа, драма в 4 діях	30ц
Невольник, драма в 5 діях	1.25
На сіножаті	1.25
Нещасне кохання, драма на 5 дії	1.50
Ой не ходи Грицю та на вечерниці, драма в 5 діях ..	1.00
Орися, комедія в 4 діях	60ц
Панна Штукарка, комедія в 3 діях	60ц
Пімста Жидівки, драма в 5 діях	1.25
Повернувся із Сибіру, драма в 5 діях	80ц
По ревізії, етюд в 1 дії	50ц
Пошились у дурні, ком. опера в 3 діях	1.25
Сатана в бочці, комедія в 1 дії	80ц
Сватання на вечерницях, водевіль в 1 дії	80ц
Тарас Бульба, драма в 4 діях	80ц
Хмара, драма в 5 діях	80ц
Як ковбаса та чарка, то минеться сварка, водевіль в 1 дії	
— Ціна	50ц
Театральне Мистецтво — журнал театру і сцени, виходить	
з літературним додатком "Театр. Бібліотеки" 2 долари	
на рік. Річник першої	1.00

Б
Ц
Т

Ukrainska Knyharnia

658-660 Main St.

Winnipeg, Man.

